

Vergaderjaar 2020–2021

35 538

Tijdelijke bepalingen in verband met de inzet van een notificatieapplicatie bij de bestrijding van de epidemie van covid-19 en waarborgen ter voorkoming van misbruik daarvan (Tijdelijke wet notificatieapplicatie covid-19)

O

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 december 2020

Via deze brief kom ik terug op de toezegging die ik heb gedaan op 6 oktober jl. aan het lid Verkerk tijdens de plenaire behandeling van de Tijdelijke wet notificatie applicatie COVID-19 om uw Kamer middels een voortgangsbrief te informeren over de verhoging van de testcapaciteit. Ook kom ik via deze brief terug op de toezegging aan het lid Nooren om uw Kamer te informeren over het ondersteunen van mensen bij quarantaine en daarbij aangeven wat gedaan kan worden als een werkgever niet mee wil werken. Hiermee doe ik deze toezeggingen af.

Het testbeleid langs 3 sporen

Ten aanzien van de testcapaciteit heb ik 3 sporen die kunnen worden onderscheiden:

Spoor 1: basisinfrastructuur;

Spoor 2: testen door werkgevers;

Spoor 3: zelftesten.

Spoor 1: basisinfrastructuur

Testcapaciteit en realisatie

Er is de afgelopen maanden hard gewerkt aan het verhogen van de testcapaciteit.

In september liep de beschikbare testcapaciteit achter op de vraag naar testen. Hierdoor liepen de doorlooptijden op. Sinds half oktober is er juist meer testcapaciteit beschikbaar dan dat er vraag is naar testen. Begin oktober konden er door de GGD'en nog ca. 40.000 testen per dag afgenomen worden en was de totale afnamecapaciteit (incl. testen afgenomen in de zorg) ca. 55.000 testen per dag. De piek in het aantal afgenomen testen lag half oktober rond de 46.000 testen per dag door

GGD'en en op 59.000 testen per dag in totaal voor COVID-19 (incl. de zorg). Begin november konden de GGD'en ca. 60.000 testen per dag afnemen en was er in totaal afname capaciteit voor 70.000 testen per dag (incl. testen afgenomen in de zorg). In de tweede week van november was de vraag naar testen gedaald tot 32.000 testen per dag door GGD'en en 42.000 testen per dag in totaal (incl. zorg). Ook op dit moment is er meer testcapaciteit dan dat er testen worden afgenomen. Begin december was er een totale testcapaciteit van ca. 100.000 testen per dag. In de eerste week van december is het aantal testafnames weer gestegen naar 46.000 testen per dag door GGD'en en 54.000 testen per dag in totaal (incl. zorg). In de tweede week van december (van 7/12–13/12) hebben de GGD'en 63.400 testen per dag uitgevoerd (waarvan 3.000 p.d. antigeen sneltesten waren), en werden er in totaal incl. de zorg 72.000 testen per dag uitgevoerd. Dit is het hoogste aantal testen dat per dag is afgenomen sinds het begin van de COVID-19 crisis. De testcapaciteit groeit door naar ca. 130.000 testen per dag begin januari en naar in elk geval 175.000 duizend testen per dag in maart.

Afname capaciteit en laboratorium capaciteit

Inmiddels zijn er 8 (X)L locaties geopend en er zullen nog 11 volgen, naast de al bestaande afname locaties van de GGD'en. Door deze uitbreiding van het aantal testlocaties bevindt 90% van de Nederlanders zich binnen ca. 30–45 minuten rijden van een testlocatie. Per locatie zal een mix van testen worden uitgerold. De PCR-test blijft de basis vormen voor de testafnames in de GGD-testlocaties, maar ook de LAMP-PCR test en de antigeen(snel)testen zullen in toenemende mate worden gebruikt. Door Dienst Testen worden en zijn er verschillende overeenkomsten afgesloten met meerdere (hoogvolume-)labs voor de afname van PCR-laboratoriumcapaciteit. Daarnaast zullen zij ook de contracten van de MML laboratoria centraal organiseren wat betreft de PCR-testen voor de corona pandemie. Daarnaast worden er door Dienst Testen contracten afgesloten met hoog-volume laboratoria om testen te poolen. Dit naar aanleiding van een aanbesteding die is gedaan in de zomer. Dit houdt in dat meerdere monsters tegelijkertijd getest worden wat betekent dat er efficiënter gebruik gemaakt kan worden van testmaterialen. Echter, pooling kan vooral goed worden ingezet wanneer de prevalentie niet te hoog is of in groepen waar dit naar verwachting zo is.

Er is een enorm toegenomen wereldwijde vraag met bijbehorende druk op de markt voor de testmaterialen. We doen er alles aan om tekorten van testmaterialen te voorkomen. Met de uitbreiding van verscheidene testmethoden en de inspanningen gericht op inkoop van materialen en laboratoriumcapaciteit heb ik er vertrouwen in dat we voldoende testcapaciteit kunnen blijven realiseren voor de uitvoering van het landelijke testbeleid. Ik beschouw dat als mijn opdracht, wat niet wegneemt dat bij individuele laboratoria schaarste kan bestaan.

Verruiming van het testbeleid in spoor 1

Tot 1 december was het alleen mogelijk om je te laten testen wanneer je klachten hebt met COVID-19 of werd er getest in het kader van een uitbraak bij verpleeghuizen. Ook kon onderwijspersoneel en zorg-personeel met prioriteit getest worden. Per 1 december kunnen ook mensen die nog geen klachten hebben en een melding krijgen via de CoronaMelder of die als nauw contact naar voren komen in het Bron- en Contact onderzoek (BCO) zich laten testen op dag 5 nadat zij in contact zijn geweest met een positief getest persoon. Door nu ook deze groepen zonder klachten te testen, vergroten we het zicht op het virus en verkorten we – daar waar de uitslag negatief is – de benodigde quarantaineduur

voor deze mensen aanzienlijk. Dat is mede mogelijk door de forse toename van de testcapaciteit, mogelijk gemaakt door de forse inspanningen van de GGD'en

Daarnaast ben ik voornemens om inkomende reizigers per 15 januari te laten testen. Er moet hier wel een belangrijke kanttekening bij gemaakt worden. Namelijk wanneer de doorlooptijden te hoog oplopen van die groepen in de samenleving die volgens het OMT belangrijker zijn om te testen vanwege het tegengaan van het virus (mensen met klachten, zorgmedewerkers etc.), dan moeten de nieuwe groepen die toegevoegd zijn aan het testbeleid tijdelijk worden afgeschaald.

Op het moment dat de capaciteit het toelaat, besluit ik over verdere uitbreiding van het testbeleid, waarbij ook doelgroepen zonder klachten aan het testbeleid toegevoegd kunnen worden. De snelheid daarvan is onder meer afhankelijk van de vraag of antigeentesten betrouwbaar ingezet kunnen worden bij mensen zonder klachten.

Spoor 2 – Werkgevers

In spoor 2 kunnen alle bedrijven en instellingen vanaf 21 december aanstaande antigeentesten bestellen bij het Landelijke Coördinatiepunt Hulpmiddelen (LCH) om werknemers de mogelijkheid te bieden zich te laten testen. Bij de levering van de antigeentesten wordt een toolkit meegezonden met alle benodigde informatie, waaronder werkinstructies, lay-out van analyseruimtes, medisch-inhoudelijke richtlijnen en persoonlijke beschermingsmiddelen om in de praktijk te kunnen gaan testen. De GGD richt een meldportaal in voor bedrijfsartsen en arbodiensten om de testuitslagen door te geven. Hiervoor heb ik 10.000–50.000 testen per dag beschikbaar.

Voor de zorgaanbieders is het sinds 11 november mogelijk om de antigeensneltesten te bestellen via het LCH. Daarnaast is bij een negatieve antigeen(snel)testen in de zorgsetting, voor zorgmedewerkers en personen uit medische risicogroepen, een PCR-test ter herbevestiging nodig, conform advies van het 87^e advies van het OMT. De reden dat we de zorgaanbieders toch voorzien van deze antigeen(snel)testen, is op verzoek van de sector zelf. Een positieve uitslag is immers betrouwbaar en daardoor kan sneller duidelijk worden dat er sprake is van een besmetting.

Spoor 3 – Thuis testen

Het kabinet verkent ook de mogelijkheden voor (begeleide) zelf- of thuis testen. Momenteel zijn hiervoor geen gecertificeerde testen beschikbaar op de Europese markt. Daarnaast gelden juridisch voorwaarden die voor de toepassing van (begeleide) zelf- thuis testen getoetst moeten worden en dient nader te worden onderzocht wat de betrouwbaarheid van deze wijze van afname is. Ik laat middels pilots onderzoeken welke testen geschikt zijn voor een (begeleide) zelf- of thuis test en onder welke voorwaarde testen in een thuissituatie kunnen worden afgenomen en werk ik aan een digitale ondersteuning hiervan.

Validatie van testen

Antigeentesten

Recentelijk is een studie onder voetballers (zonder klachten) afgerond met antigeentesten. Daarnaast zijn er op dit moment ook andere validatiestudies van antigeentesten voor mensen zonder klachten lopende. Ik verwacht dat in december genoeg data beschikbaar zullen zijn om deze validatieresultaten aan het OMT voor te leggen voor een advies in januari

2021 over de inzetbaarheid van antigeentesten bij mensen zonder klachten.

Ademtest

Er worden op dit moment verschillende validaties afgerond van innovatieve testmethoden die zorgen voor een snellere uitslag. Eén daarvan is de ademtest, waarvan ik reeds 50 apparaten heb aangeschaft voor validatie. De validatie voor mensen met klachten is afgerond en de resultaten zijn door het OMT positief beoordeeld in het 91e advies. Deze test is een pre-analyse, die de toestroom naar de PCR zal verminderen (de test geeft aan dat je het virus niet hebt oftewel dat je geen verdere diagnostiek nodig hebt). Per apparaat kunnen ongeveer tien testen per uur worden afgenomen. Om de capaciteit te vergroten zijn nog eens 500 ademtestapparaten besteld. Deze worden naar verwachting vanaf februari 2021 geleverd. De ademtest-apparaten kwalificeren als medisch hulpmiddel en kunnen daarom niet zomaar op de Nederlandse markt gebracht worden. Dit vereist een CE-markering dan wel een verleende ontheffing om het hulpmiddel op de markt te brengen. Dit toelatingsproces wordt momenteel versneld doorlopen.

Het beperkte aantal blaastesten dat Nederland nu heeft wordt zo efficiënt mogelijk ingezet in de (X)L teststraten. Op dit moment vindt validatie van ademtesten voor mensen zonder klachten plaats. Op basis van de resultaten daarvan wordt bezien hoe de ademtest gebruikt kan worden voor testen voorafgaand aan een evenement. De blaastest is ongeschikt om vaak verplaatst te worden naar verschillende locaties in verband met het steeds opnieuw instellen van de apparatuur.

LAMP-PCR test

De LAMP-test is een PCR-test met een ander protocol, waardoor de uitslag sneller beschikbaar is en een minder complexe laboratoriumomgeving nodig is. Momenteel is Dienst Testen i.o. in overleg met de leverancier van de LAMP-PCR voor de levering van 14 apparaten. Over een periode van drie maanden zal ingekocht worden voor ongeveer 2.500.000 testen. GGD Amsterdam is bezig met de validatie van de analyselijn van de PurePrep Tube Transfer System robot. Een robot die op de afnamelocatie gebruikt kan worden om het afgenomen monster te verwerken voorafgaand aan de analyse. Daarna zal de analyselijn in zijn geheel gevalideerd worden. Zodra deze validatie rond is zullen meerdere (X)L teststraten ingericht worden met een LAMP-PCR, waaronder in Amsterdam, Utrecht en Rotterdam.

Doorontwikkeling teststrategie: gericht, grootschalig en frequenter testen

Testen blijft een belangrijke pijler in de bestrijding van Covid-19. De komende periode, totdat voldoende mensen zijn gevaccineerd, zal het van belang blijven dat er voldoende testcapaciteit is om zicht te houden op het virus en zo maatschappelijke en economische activiteiten weer meer mogelijk te maken. Het kabinet wil in 2021 het testbeleid doorontwikkelen naar meer gericht, grootschalig, en/of frequent testen van mensen zowel met als ook zonder klachten. De kern van deze doorontwikkeling van het testbeleid is dat de beschikbare testcapaciteit de komende maanden steeds verder wordt vergroot dankzij de inzet van de GGD'en in spoor 1 en de ondernemers en werkgevers in spoor 2. Door risicogericht te testen sorteren we maximaal effect op het omlaag brengen van de besmettingen en straks het stapsgewijs openen van de samenleving.

In dit kader heb ik onder andere twee experimenten aangekondigd. Het eerste experiment zal plaatsvinden in Rotterdam en is gericht op wijken

waar een lage testbereidheid gepaard gaat met hoge incidentie van de infectieziekte. Het doel is om met grootschalig testen het aantal besmettingen minimaal terug te brengen naar het niveau van het landelijk gemiddelde. De experimenten moeten informatie opleveren over de testbereidheid, compliance van algemene maatregelen en wat de effect is van testen op het aantal besmettingen. De uitwerking van de pilot vindt momenteel plaats. De ervaringen in de pilot zullen worden gedeeld met andere gemeenten en GGD'en om risicogericht testen ook op andere locaties mogelijk te maken. Een locatie voor een tweede experiment ben ik momenteel nog aan het verkennen.

Informereren over ondersteunen quarantaine

Om terug te komen op de toezegging aan het lid Nooren (PvdA) zoals hierboven vermeld verwijs ik u naar de stand van zaken brief COVID-19 die op 9 december naar de Tweede Kamer is verstuurd met in de bijlage het plan van aanpak Quarantaine (bijlage 31)¹, hierin is ingegaan wat ik doe om mensen te ondersteunen die in quarantaine moeten. Voor wat er gedaan kan worden als werkgevers niet mee willen werken als mensen in quarantaine moeten verwijs ik u naar de brief die mijn collega van SZW op 9 december naar de Tweede Kamer heeft verstuurd.²

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge

¹ Kamerstuknr.: 25 295, nr. 771.

² Kamerstuknr.: 2020Z24322.